

Sygn. akt VI Ca 815/17

POSTANOWIENIE

Dnia 8 listopada 2017r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie VI Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym :

Przewodniczący-Sędzia SSO Agnieszka Polak (spr.)

Sędziowie SSO Jolanta Janas

SSO Janina Ignasiak

Protokolant st. sekr. sąd. Agnieszka Cieślak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 listopada 2017r.

sprawy z wniosku J. K.

z udziałem G. K.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wnioskodawcy J. K.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Myszkowie z dnia 3 lipca 2017r.

sygn. akt I Ns 1632/15

postanawia :

1. **oddalić apelację;**

2. **ustalić, że każda ze stron ponosi koszty postępowania apelacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie.**

Sygn. akt VI Ca 815/17

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w M. postanowieniem z dnia 3 lipca 2017r. ustalił, że w skład majątku wspólnego wnioskodawcy J. K. i uczestniczki G. K. wchodzi:

a) nakłady na nieruchomości stanowiącą majątek odrębny uczestniczki położoną w Ż. przy ulicy (...), dla której w Sądzie Rejonowym w M. prowadzona jest księga wieczysta nr (...) w postaci budynku mieszkalnego dwukondygnacyjnego oraz zabudowań gospodarczych o wartości 235.900 zł,

b) udział w wysokości 1/2 części we własności nieruchomości niezabudowanej położonej w Ż., stanowiącej działkę nr (...) o powierzchni 0,1129 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w M. prowadzona jest księga wieczysta numer (...) o wartości 37.000 zł,

c) środki pieniężne zgromadzone na rachunkach bankowych o łącznej wartości 26.036,73 zł,

d) ruchomości w postaci lodówki, suszarki do grzybów, mikrofal, odkurzacza, mebli kuchennych, zlewozmywaka, lamp, foteli, ławy stołu, meblościanki koloru beżowego, kuchni elektrycznej, stołu kuchennego, narożnika, pralki, pieca gazowego sztućców, taboretów, mebli pokojowych, garnków, radia (...), dwóch telewizorów, koldry o łącznej wartości 5.000 zł (pkt 1),

dokonał podziału majątku wspólnego wnioskodawcy i uczestniczki w ten sposób, że opisane w punkcie 1a, 1b, 1d składniki majątkowe przyznał na wyłączną własność uczestniczki G. K. córki W. i J. (pkt 2);

zasądził od uczestniczki G. K. na rzecz wnioskodawcy J. K. kwotę 149.854,66 zł tytułem spłaty płatnej w 6 ratach:

- pierwsza rata w kwocie 45.854,66 zł płatna w terminie 4 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia,
- druga rata w kwocie 20.800 zł płatna w terminie do dnia 30 czerwca 2018r.
- trzecia rata w kwocie 20.800 zł płatna w terminie do dnia 31 grudnia 2018r.
- czwarta rata w kwocie 20.800 zł płatna w terminie do dnia 30 czerwca 2019r.
- piąta rata w kwocie 20.800 zł płatna w terminie do dnia 31 grudnia 2019r.
- szósta rata w kwocie 20.800 zł płatna w terminie do dnia 30 czerwca 2020r.

z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat (pkt 3);

nakazał pobrać od wnioskodawcy J. K. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w M. kwotę 920,83 zł tytułem nieuiszczonej części kosztów postępowania wyłożonych tymczasowo ze środków Skarbu Państwa (pkt 4);

nakazał pobrać od uczestniczki G. K. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w M. kwotę 1.420,83 zł tytułem nieuiszczonej części kosztów postępowania wyłożonych tymczasowo ze środków Skarbu Państwa (pkt 5); stwierdził, że wnioskodawca i uczestniczka ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie (pkt 6).

Rozpoznając sprawę Sąd Rejonowy ustalił, że strony zawarły związek małżeński w dniu 10 sierpnia 1974r. Po ślubie zamieszkały początkowo w Z. w domu rodzinnym uczestniczki. Następnie w grudniu 1975r. zamieszkały w oficynie znajdującej się w głębi nieruchomości położonej w Ż. na działce nr (...), którą wybudowali. Na w/w działce nr (...) od ulicy stał już mały parterowy domek mieszkalny, w którym zamieszkiwała siostra uczestniczki z mężem K. i Z. K.. Wnioskodawca i uczestniczka przekazali małżonkom K. środki pieniężne za przedmiotowy budynek mieszkalny i sami w nim zamieszkali. Z kolei małżonkowie K. kupili nieruchomość obok, do której się przeprowadzili. W dniu 28 grudnia 1976r. Urząd Miasta i Gminy Ż. na wniosek dziadka uczestniczki W. G. udzielił pozwolenia na rozbudowę budynku mieszkalnego w W. nr 24 na działce nr (...). Następnie przedmiotowy domek mieszkalny wnioskodawca i uczestniczka rozbudowali oraz nadbudowali jego piętro. Wybudowali także budynki gospodarcze i zburzyli oficynę, w której początkowo zamieszkiwali.

W dniu 28 września 1978r. Naczelnik Miasta i Gminy w Ż. wydał akt własności ziemi nr (...), w którym stwierdził, że na podstawie art. 1 ustawy z dnia 26 października 1971r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych G. K. stała się właścicielem nieruchomości położonej w W. stanowiącej działki nr (...) o łącznej pow. 0,4550 ha. Wobec nie wniesienia odwołania, w/w akt jako decyzja administracyjna podlegał wykonaniu. Akt własności ziemi został wydany w oparciu o kwestionariusz z dnia 28 września 1978r. podpisany przez wnioskodawcę, w którym wnioskodawca potwierdził, że w/w działki są niezabudowane, stanowią rolę, łąkę i las oraz zostały nabyte darowizną ustną od W. G. w 1969r. Do w/w kwestionariusza zostały dołączone dwa oświadczenia z dnia 28 września 1978r. podpisane przez S. M. i M. S., w których w/w osoby potwierdziły, że G. K. użytkuje przedmiotową nieruchomość rolną położoną w W. jako darowiznę ustną od dziadka. Na przedmiotowych oświadczeniach widoczne jest nadpisanie imienia osoby użytkującej z (...) na (...). W oparciu o w/w akt własności ziemi dla działki nr (...) położonej w Ż. została założona księga wieczysta nr (...), a

dla działek nr (...) położonych w W. została założona księga wieczysta nr (...). W dziele II w/w ksiąg wieczystych jako właściciel ujawniona została uczestniczka.

Postanowieniem z dnia 31 maja 2017r. Sąd Rejonowy w M. sygn. akt (...) nie uwzględnił zażalenia J. K. z dnia 10 lutego 2017r. na postanowienie Prokuratora Rejonowego w M. z dnia 1 lutego 2017r. w sprawie (...) o odmowie wszczęcia dochodzenia i zaskarżone postanowienie utrzymał w mocy. W uzasadnieniu wskazał, że Prokurator Rejonowy w Myszkowie odmówił wszczęcia dochodzenia w sprawie przerobienia w 1978r. w nieustalonym miejscu oświadczenia S. M. i M. S. i posłużenia się nimi jak autentycznymi w Urzędzie Miasta i Gminy w Ż. celem uzyskania aktu własności ziemi tj. o czyn z art. 270 § 1 k.k. wobec przedawnienia ścigania czynu oraz poświadczenia nieprawdy w dniu 18 września 1978r. w Ż. przez urzędnika Urzędu Miasta i Gminy w Ż., co do własności nieruchomości w akcie własności ziemi tj. o czyn z art. 271 § 1 k.k. wobec przedawnienia ścigania czynu.

Umową przeniesienia własności z dnia 22 października 2007r. wnioskodawca i uczestniczka we wspólności majątkowej małżeńskiej oraz syn stron Ł. K. stali się współwłaścicielami w 1/2 części nieruchomości niezabudowanej położonej w Ż. stanowiącej działkę nr (...) opisaną w księdze wieczystej nr (...). Około 2009r. wnioskodawca pod wpływem alkoholu spowodował pożar na parterze budynku mieszkalnego. Zniszczeniu uległo wówczas pomieszczenie kuchni i korytarz oraz meble i drzwi tam znajdujące się. Wnioskodawca wyprowadził się z budynku mieszkalnego w 2012r.

Wyrokiem z dnia 14 marca 2012r. sygn. akt (...) Sąd Rejonowy w M. ustanowił pomiędzy wnioskodawcą i uczestniczką z dniem 1 lutego 2011r. rozdzielną majątkową. Wg stanu na dzień 31 stycznia 2011r. na rachunku bankowym nr (...) uczestniczki prowadzonym przez (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w K. Oddział w M. znajdowała się kwota 9.827,54 zł. W w/w Banku uczestniczka posiadała także lokatę terminową nr (...), której saldo na dzień 1 lutego 2011r. wynosiło 14.000 zł. Z kolei na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym prowadzonym dla uczestniczki przez (...) Bank (...) w M. stan środków na w/w dzień wynosił 95,48 zł. Wnioskodawca posiadał rachunek bankowy w (...) Bank (...) S.A. Oddział w M., na którym na dzień 1 lutego 2011r. stan środków wynosił 2.113,71 zł. Wnioskodawca i uczestniczka w czasie trwania wspólności majątkowej małżeńskiej nabyli także przedmioty stanowiące wyposażenie domu mieszkalnego w postaci lodówki, suszarki do grzybów, mikrofal, odkurzacza, mebli kuchennych, zlewozmywaka, lamp, foteli, ławy, stołu, meblościanki koloru beżowego, kuchni elektrycznej, stołu kuchennego, narożnika, pralki, pieca gazowego, sztućców, taboretów, mebli pokojowych, garnków, radia (...), dwóch telewizorów, koldry.

Działka nr (...) opisana w księdze wieczystej nr (...) położona w Ż. uległa podziałowi na działkę nr (...) i działkę nr (...). Umową darowizny z dnia 2 marca 2015r. uczestniczka przeniosła własność działki nr (...) o pow. 0,1327 ha zapisanej w księdze wieczystej nr (...) na rzecz synów stron Ł. K. i M. K. po połowie, własność działki nr (...) o pow. 0,11 ha na rzecz syna Ł. K., a własność działek nr (...) o pow. 0,2082 ha położonych w W. zapisanych w księdze wieczystej nr (...) na rzecz syna M. K.. Na dzień ustania wspólności ustawowej małżeńskiej działka nr (...) położona w Ż. objęta była planem zagospodarowania przestrzennego i oznaczona jako tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz droga dojazdowa. Uczestniczka zamieszkuje na przedmiotowej nieruchomości położonej w Ż. przy ul. (...). Utrzymuje się z emerytury w kwocie około 1.116,62 zł oraz alimentów zasądzonych od wnioskodawcy w wysokości 300 zł miesięcznie. Z kolei wnioskodawca wyprowadził się i wynajmuje z partnerką lokal mieszkalny u jej córki. Otrzymuje emeryturę w kwocie 3.200 zł brutto, z czego płaci alimenty na rzecz uczestniczki.

Powołany w sprawie biegły z zakresu budownictwa i szacowania nieruchomości G. M. ustalił wg stanu na dzień 1 lutego 2011r. wartość nieruchomości niezabudowanej stanowiącej działki nr (...) o powierzchni łącznej 0,2082 ha położonej w W., zapisanej w księdze wieczystej nr (...) na kwotę 2.600 zł, udziału w wysokości 1/2 części w nieruchomości niezabudowanej stanowiącej działkę nr (...) położonej w Ż. zapisanej w księdze wieczystej nr (...) na kwotę 37.000 zł. Odnośnie nieruchomości zabudowanej położonej w Ż. przy ul (...) stanowiącej działki nr (...) biegły ustalił jej wartość rynkową w dwóch wariantach: a) wg wariantu I na kwotę 319.900 zł, w tym udział gruntu w wartości rynkowej nieruchomości na kwotę 84.000 zł i udział składnika budowlanego w wartości rynkowej nieruchomości na kwotę 235.900 zł, b) wg wariantu II na kwotę 321.000 zł, w tym udział gruntu w wartości rynkowej na kwotę 84.000 zł i udział składnika budowlanego w wartości rynkowej na kwotę 237.000 zł. Pomiędzy wariantami różnica wynosiła

kwotę 1.100 zł i dotyczyła nakładów poczynionych przez strony po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej na budynek mieszkalny. Nakłady wnioskodawcy w postaci okładziny sufitu kasetonami styropianowymi i ścian boazerią panelową w kuchni na parterze biegły wycenił na kwotę 1.910 zł, co stanowiło wskaźnik przeliczeniowy 0,76% nakładów dokonanych na budynek mieszkalny. Odnośnie nakładów poczynionych przez uczestniczkę biegły wycenił je w dwóch wariantach: wariant I (zgodnie ze stanowiskiem uczestniczki) w postaci: sufit podwieszany z płyt karton-gips w przedpokoju na parterze, oprawy oświetleniowe do sufitów podwieszanych, gładź gipsowa ścian i sufitu oraz okładzina ścian z płyt karton-gips w pokoju na parterze, malowanie ścian i sufitu na kwotę 1.806 zł, co stanowiło wskaźnik przeliczeniowy 0,72% nakładów dokonanych na budynek mieszkalny; wariant II (zgodnie ze stanowiskiem wnioskodawcy) w postaci okładziny ściany z płyt karton-gips oraz malowanie ścian i sufitu w pokoju na kwotę 448 zł, co stanowiło wskaźnik przeliczeniowy 0,00178% nakładów dokonanych na budynek mieszkalny. Na rozprawie w dniu 7 lutego 2017r. po zapoznaniu się z zarzutami, biegły podtrzymał opinię w całości i wyjaśnił, że sad stanowi wg ewidencji gruntów las, natomiast zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego jest to teren przeznaczony pod zabudowę.

Przedstawiony stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów, których prawdziwość nie budziła wątpliwości. Sąd nie dał wiary zeznaniom wnioskodawcy w części jakiej zeznał, że zapłacił dziadkowi uczestniczki cenę nabycia nieruchomości objętej następnie aktem własności ziemi. Zeznanie wnioskodawcy są niespójne i niekonsekwentne. Wnioskodawca zeznawał przemiennie, raz że zapłacił dziadkowi, czego przesłuchani w sprawie świadkowie nie potwierdzili, a w dalszej części zeznał, że zapłacił szwagrowi K.. Okoliczność ta nie miała jednak istotnego znaczenia dla ustalenia składu majątku wspólnego stron. Sąd uznał za wiarygodną opinię biegłego ds. szacowania nieruchomości G. M., gdyż w sposób rzeczowy i jasny ustalił wartość nieruchomości wchodzących w skład majątku wspólnego stron.

Postępowanie o podział majątku wspólnego toczy się stosownie do treści art. 566 k.p.c. i art. 567 § 1 i 2 k.p.c. Na podstawie art. 567 § 3 k.p.c. do postępowania tego stosuje się odpowiednio przepisy o dziale spadku tj. art. 680-689 k.p.c., przy czym do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zniesienia współwłasności, a w szczególności art. 618 § 2 i 3 k.p.c. (art. 688 k.p.c.) Podział obejmuje przedmioty majątkowe, które były składnikami majątku wspólnego w chwili ustania wspólności ustawowej i które istnieją w chwili dokonywania podziału. Ustalenie wartości przedmiotów wchodzących w skład majątku następuje wg cen z chwili orzekania o podziale, a nie z chwili ustania wspólności majątkowej.

Zgodnie z treścią art. 31 § 1 i 2 kr.o. z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa (wspólność ustawowa) obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (majątek wspólny). Przedmioty majątkowe nieobjęte wspólnością ustawową należą do majątku osobistego każdego z małżonków. Do majątku wspólnego należą w szczególności: 1) pobrane wynagrodzenie za pracę i dochody z innej działalności zarobkowej każdego z małżonków; 2) dochody z majątku wspólnego, jak również z majątku osobistego każdego z małżonków; 3) środki zgromadzone na rachunku otwartego lub pracowniczego funduszu emerytalnego każdego z małżonków. Do majątku osobistego każdego z małżonków należą m.in. przedmioty majątkowe nabyte przed powstaniem wspólności ustawowej, przedmioty majątkowe nabyte przez dziedziczenie, zapis lub darowiznę, chyba że spadkodawca lub darczyńca inaczej postanowił, przedmioty majątkowe nabyte w zamian za składniki majątku osobistego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej (art. 33 k.r.i.o.). W ustroju wspólności dorobku występują trzy masy majątkowe, tj. majątek wspólny, majątek osobisty żony, majątek osobisty męża.

Sąd ustalił, że na dzień ustania wspólności majątkowej małżeńskiej tj. na dzień 1 lutego 2011r. w skład majątku wspólnego małżonków K. wchodził nakład na nieruchomość położoną w Ż. przy ul. (...) opisaną w księdze wieczystej nr (...) stanowiącą majątek odrębny uczestniczki, w postaci budynku mieszkalnego oraz zabudowań gospodarczych o wartości 235.900 zł. Ustalając tę wartość Sąd przyjął, że cały budynek mieszkalny stanowi nakład z majątku wspólnego na majątek odrębny uczestniczki. Na dzień 4 listopada 1971r. nieruchomości objęte aktem własności ziemi były niezabudowane, co znajduje potwierdzenie w aktach uwłaszczeniowych. Po tej dacie został wybudowany na działce nr (...) położonej w Ż. mały parterowy budynek mieszkalny, za który już po zawarciu związku małżeńskiego

wnioskodawca zapłacił małżonkom K.. Jednocześnie Sąd przyjął wartość rynkową nieruchomości położonej w Ż. wg wariantu I na kwotę 319.900 zł, w tym udział składnika budowlanego w wartości rynkowej nieruchomości na kwotę 235.900 zł.

Sąd nie podzielił stanowiska wnioskodawcy, że działka nr (...) położona w Ż. oraz działki nr (...) położone w W., których dotyczył akt własności ziemi z dnia 28 września 1978r. stanowiły majątek wspólny. Zgodnie z treścią art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1971r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz.U. Nr 27, poz. 250 z późn. zm.) nieruchomości wchodzące w skład gospodarstw rolnych i znajdujące się w dniu wejścia w życie ustawy w samoistnym posiadaniu rolników stają się z mocy prawa własnością tych rolników, jeżeli oni sami lub ich poprzednicy objęli te nieruchomości w posiadanie na podstawie zawartej bez prawem przewidzianej umowy sprzedaży, zamiany, darowizny, umowy o dożywocie lub innej umowy o przeniesienie własności, o zniesienie współwłasności albo o dział spadku. Rolnicy, zgodnie z ust. 2 w/w artykułu, którzy do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy posiadają nieruchomości jako samoistni posiadacze nieprzerwanie od lat pięciu, stają się z mocy prawa właścicielami tych nieruchomości, chociażby nie zachodziły warunki określone w ust. 1. Jeżeli jednak uzyskali posiadanie w złej wierze, nabycie własności następuje tylko wtedy, gdy posiadanie trwało co najmniej przez lat dziesięć. Uwłaszczenie na podstawie w/w ustawy jest nabyciem własności nieruchomości rolnych *ex lege*. Wbrew twierdzeniu wnioskodawcy w dacie 4 listopada 1971r. uczestniczka miała 19 lat i nie pozostawała we wspólności majątkowej małżeńskiej z wnioskodawcą. Związek małżeński pomiędzy stronami został zawarty w dniu 10 sierpnia 1974r. Jak słusznie podnosi uczestniczka powołując się na stanowisko judykatury nieruchomość rolna nabyta na podstawie art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1971r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych przez jednego z małżonków wchodzi w skład majątku wspólnego obojga małżonków, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy stosunki majątkowe między małżonkami podlegały ustawowej wspólności majątkowej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 września 2002r., V CKN 1232/00, Lex nr 526923). Bez znaczenia jest przy tym czy wnioskodawca zapłacił dziadkowi uczestniczki W. G. cenę nabycia gruntu ze środków pochodzących z majątku wspólnego. Jednocześnie zwrócić należy uwagę na kwestie wydanego aktu własności ziemi jako decyzji administracyjnej. W wyroku z dnia 5 marca 2003r. (III CKN 962/00, Lex 78268) Sąd Najwyższy uznał, że po wejściu w życie art. 63 ustawy z dnia 19.10.1991r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa sąd jest związany decyzją administracyjną - aktem własności ziemi, jeżeli została ona uznana przez właściwy organ administracyjny za ostateczny. To związanie oznacza związanie co do osoby właściciela, obszaru nieruchomości, przebiegu granic, ale także zakresu prawa własności (własność obciążona bądź nie obciążona ograniczonym pozewm rzeczowym). Wyłączenie przez art. 63 ust. 2 ustawy z dnia 19 października 1991r. stosowania do wydanych na podstawie ustawy uwłaszczeniowej aktów własności ziemi przepisów kodeksu postępowania administracyjnego dotyczących wznowienia postępowania, stwierdzenia nieważności i uchylecia decyzji nie doprowadziło do otwarcia możliwości sądowej kontroli tych aktów administracyjnych. W orzecznictwie podkreśla się, że wskazane unormowanie było zamierzonym działaniem ustawodawcy, który pomimo licznych błędów i to nawet rażących, popełnionych przez organy administracyjne przy wydawaniu aktów własności ziemi zdecydował się - w celu zapewnienia stabilności prawa własności nieruchomości rolnych oraz pewności obrotu prawnego - na wyłączenie kontroli administracyjnej i sądowej tychże aktów (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 1992r. III CZP 73/92, OSNC 1992, Nr 11 poz. 201, oraz uzasadnienie wyroków Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 lutego 2000r., SK 13/98, OTK 2000, Nr 1, poz. 5 oraz z dnia 15 maja 2000r. SK 29/99, OTK z 2000, Nr 4, poz. 110) .

Sąd w pkt 1 sentencji postanowienia ustalił, że w skład majątku wspólnego, oprócz w/w nakładu na nieruchomość położoną w Ż. przy ul. (...) w postaci budynku mieszkalnego i zabudowań gospodarczych wchodził także udział w wysokości 1/2 części we własności nieruchomości położonej w Ż. stanowiącej działkę o nr (...) opisaną w księdze wieczystej nr (...) o wartości 37.000 zł, środki pieniężne zgromadzone na rachunkach bankowych o łącznej wartości 26.036,73 zł oraz ruchomości w postaci wyposażenia domu mieszkalnego o wartości 5.000 zł. Na dzień ustania wspólności majątkowej małżeńskiej majątek wspólny stron przedstawiał wartość 303.936,73 zł, a zatem udział każdego z małżonków wynosił 151.968,37 zł. Wnioskodawca i uczestniczka zgodnie wnieśli o przyznanie na rzecz uczestniczki nakładu na nieruchomość położoną w Ż., udziału 1/2 części w nieruchomości położonej w Ż. oraz ruchomości stanowiących wyposażenie domu mieszkalnego. Jednocześnie rozliczeniu podlegały środki pieniężne zgromadzone na rachunkach bankowych stron, w tym na rachunku bankowym uczestniczki kwota 23.923,02 zł, a na

rachunku bankowym wnioskodawcy kwota 2.113,71 zł. Sąd w pkt 2 sentencji postanowienia zgodnie ze stanowiskiem stron dokonał podziału ich majątku wspólnego w ten sposób, że opisane w pkt 1 składniki majątkowe w postaci nakładu na nieruchomości położoną w Ż., zapisaną w księdze wieczystej nr (...), udziału w wysokości 1/2 części w nieruchomości zapisanej w księdze wieczystej nr (...) oraz wyposażenia domu mieszkalnego przyznał na wyłączną własność uczestniczki G. K., a w pkt 3 po rozliczeniu środków znajdujących się na rachunkach bankowych stron zasądził od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotę 149.854,66 zł tytułem spłaty płatną w ratach. Na rozprawie w dniu 20 czerwca 2017r. wnioskodawca wniósł o zasądzenie spłaty w terminie 3 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia i podniósł, że za środki pieniężne ze spłaty ma zamiar kupić lokal mieszkalny. Z kolei uczestniczka wniosła o rozłożenie spłaty na 3 raty płatne co 6 miesięcy, z tym że pierwsza rata w kwocie 45 483 zł płatna do końca grudnia 2017r., następna rata w terminie do czerwca 2018r. i trzecia rata do 31 grudnia 2018r. Wyjaśniła, że utrzymuje się z emerytury w kwocie 1.116 zł oraz alimentów w kwocie 300 zł. Po zamknięciu przewodu sądowego w piśmie procesowym z dnia 28 czerwca 2017r. uczestniczka wniosła rozłożenie spłaty w ten sposób, że pierwsza rata w kwocie 30.000 zł płatna do 31 grudnia 2017r., natomiast pozostała do spłaty kwota płatna w 38 ratach kwartalnych. Dodała, że nie chce aby dzieci ponosiły koszty związane ze spłatą majątku. Biorąc powyższe pod uwagę Sąd spłatę w kwocie 149.854,66 zł rozłożył na sześć ratach: pierwsza rata w kwocie 45.854,66 zł płatna w terminie 4 miesięcy od uprawomocnienia się niniejszego postanowienia, druga rata w kwocie 20.800 zł płatna w terminie do dnia 30 czerwca 2018r., trzecia rata w kwocie 20.800 zł płatna w terminie do dnia 31 grudnia 2018r., czwarta rata w kwocie 20.800 zł płatna w terminie do dnia 30 czerwca 2019r., piąta rata w kwocie 20.800 zł płatna w terminie do dnia 31 grudnia 2019r. i szоста rata w kwocie 20.800 zł płatna w terminie do dnia 30 czerwca 2020r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat. Zdaniem Sądu rozłożenie w taki sposób spłaty na raty jest okresem wystarczającym na to, by uczestniczka zgromadziła środki na spłatę wnioskodawcy, zwłaszcza, że postępowanie niniejsze toczy się od półtora roku. Uczestniczka wnioskowała o przyznanie jej składników majątku wspólnego, a zatem winna się liczyć ze spłatą. Nadto podkreślić należy, że częścią majątku, który był przedmiotem niniejszej sprawy uczestniczka już rozporządziła pod tytułem darmym przekazując dzieciom nieruchomości. Brak jest podstaw by konsekwencjami tych działań obciążać wnioskodawcę. Zaproponowane przez uczestniczkę 38 kwartalnych raty sprawiłoby, że wnioskodawca, który obecnie ma 68 lat otrzymywałby spłatę przez okres 10 lat. Spłata w ratach w wysokości wskazanej w postanowieniu stanowi realną wartość ekonomiczną i daje szansę na pozyskanie własnego lokalu mieszkalnego. Z kolei uczestniczka poprzez ustanowienie na jej rzecz służebności mieszkania w budynku mieszkalnym położonym w Ż. przy ul. (...) ma zapewnione potrzeby mieszkaniowe. Okres około czterech miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia jako pierwszej raty zaproponowany przez uczestniczkę oraz kolejnych rat płatnych co sześć miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia jest terminem realnym i wystarczającym na zgromadzenie i uiszczenie kwot rat spłaty. Jako podstawę prawną orzeczenia Sąd wskazał art. 210 k.c. i art. 212 § 1 i 3 k.c. przy zastosowaniu art. 46 k.r. o. i art. 481 k.c.

O kosztach postępowania Sąd postanowił na zasadzie art. 520 § 1 k.p.c. w związku z art. art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Powyższe postanowienie zaskarżył wnioskodawca J. K. w zakresie:

- pkt 1 poprzez błąd w ustaleniach faktycznych polegający na ustaleniu, że w skład majątku wspólnego stron nie wchodzi:

a) działki lub nakłady na zakup działek położonych w miejscowości Ż. przy ul.(...) stanowiące grunty nr (...) i (...) o powierzchni 2413 m⁽²⁾, obręb 009, gmina P., powiat (...), dla których prowadzona jest księga wieczysta nr (...),

b) działki lub nakłady na zakup działek położonych w miejscowości W. stanowiące grunty nr (...) i (...) o powierzchni 2082 m², obręb (...), gmina Z., powiat (...), województwo (...), dla których prowadzonych jest księga wieczysta nr (...),

- pkt 3 dotyczącego zasądzenia od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy tytułem spłaty kwoty 149.854,66 zł, zamiast kwoty 193.154,66 zł na skutek uznania, że w skład majątku wspólnego nie wchodzi w/w nieruchomości bądź nakłady na zakup tych nieruchomości oraz w zakresie rozłożenia spłaty od uczestniczki na raty,

- pkt 4 i 6 regulującego koszty postępowania.

Wnioskodawca zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego:

1. art. 233 § 1 i 2 k.p.c. poprzez dokonane dowolnej i nietrafnej oceny dowodów w postaci wyjaśnień stron, zeznań świadka M. K., opinii biegłego sądowego G. M., a także aktu własności ziemi nr (...) z dnia 28 września 1978r., dokumentów stanowiących podstawę wydania aktu własności ziemi: oświadczeń z dnia 28 listopada 1978r. złożonych w postępowaniu o uregulowanie własności przez S. M. i M. S., kwestionariusza z dnia 28 września 1978r., postanowienia Sądu Rejonowego w Myszkowie z dnia 31 maja 2017r. sygn. (...) i tym samym błędne przyjęcie, iż w skład majątku wspólnego nie wchodzi:

a) działki o wartości 84.000 zł położone w miejscowości Ż. przy ul. (...) stanowiące grunty nr (...) i (...) o powierzchni 2413 m⁽²⁾, dla których prowadzona jest księga wieczysta nr (...) lub nakłady na zakup działek dokonane przez strony na podstawie nieformalnej umowy sprzedaży;

b) działki o wartości 2.600 zł położone w miejscowości W. stanowiące grunty nr (...) i (...) o powierzchni 2082 m², dla których prowadzonych jest księga wieczysta nr (...) lub nakłady na zakup działek dokonane przez strony na podstawie nieformalnej umowy sprzedaży;

podczas gdy:

- Sąd I instancji pominął, iż w oświadczeniach S. M. i M. S. z dnia 28 września 1978r. oraz kwestionariuszu z dnia 28 września 1978r. wskazano wnioskodawcę jako użytkownika przedmiotowych nieruchomości, następnie wskazane przez nich imię zostało zakreślone imieniem G. K. napisane damskim pismem oraz dopisane, na skutek czego to wyłącznie uczestniczka została wskazana w w/w akcie jako właściciel nieruchomości, co przesądza, iż sfalszowano akt,

- Sąd I instancji pominął, iż w postanowieniu z dnia 31 maja 2017r. Sąd Rejonowy w Myszkowie sygn. (...) wskazał, iż poświadczenia, które legły u podstaw administracyjnych decyzji własnościowych noszą ślady co najmniej „przeróbek”, nie wykluczając fałszerstwa, co dostatecznie wykazuje i udowadnia, iż w/w akt własności ziemi z dnia 28 września 1978r. został wydany na podstawie fałszywych dokumentów, w wyniku przestępstwa, a zatem jest nieważny;

- w/w działki zostały przez strony postępowania nieformalnie nabyte za środki pochodzące z majątku wspólnego, od dziadka uczestniczki W. G., zapłata została dokonana przez wnioskodawcę w trakcie trwania małżeństwa, a następnie w/w nieruchomości były użytkowane przez strony przez wiele lat, na działce nr (...) strony wybudowały budynki, w których wspólnie zamieszkiwały i je użytkowały;

- fakt nabycia działek przez obie strony został potwierdzony m.in. w zeznaniach M. K. (skonfliktowanego z wnioskodawcą), który jednoznacznie wskazywał, że przedmiotowe działki „rodzice kupili od dziadka”, a fakt dokonania wspólnego zakupu działek potwierdzał wnioskodawca,

- w trakcie trwania małżeństwa wnioskodawca pozostawał w usprawiedliwionym przekonaniu, że przedmiotowe działki, na których zamieszkiwały strony, są wspólną własnością stron albowiem zostały nabyte w trakcie trwania małżeństwa, za środki z majątku wspólnego, a wnioskodawca fizycznie je użytkował i był uważany za mieszkańców Ż. i W. za ich właściciela,

- pominięcie, że wnioskodawca dopiero w trakcie postępowania rozwodowego powziął informację, iż nie jest współwłaścicielem przedmiotowych działek, a uczestniczka umową darowizny z dnia 2 marca 2015r. przekazała je na rzecz synów stron;

- dowolne i sprzeczne z materiałem dowodowym ustalenie sytuacji majątkowej uczestniczki w zakresie terminów spłaty i rozłożenie spłaty na 6 rat począwszy od dnia 30 czerwca 2018r., podczas gdy uczestniczka pobiera emeryturę i alimenty od wnioskodawcy, a w dokonaniu spłat powinni pomóc jej synowie, ponadto uczestniczka sama zamieszkuje na w/w nieruchomości, a synowie zamieszkują oddzielnie,

2. art. 320 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez rozłożenie zasądzonego od uczestniczki świadczenia – spłaty na 6 rat płatnych począwszy od 30 czerwca 2018r, co jest konsekwencją błędnego ustalenia, że takiego rozstrzygnięcia wymaga sytuacja materialna uczestniczki, podczas gdy uczestniczka celowo dokonała bezpłatnego przysporzenia przedmiotowych działek na rzecz synów stron, a ponadto w dalszym ciągu sama zamieszkuje na w/w nieruchomości, a synowie zamieszkują w innych miejscowościach, w swoich domach, a wnioskodawca jest obecnie zmuszony do wynajmowania mieszkania i ponoszenia dodatkowych kosztów, co przy dolegliwościach zdrowotnych wnioskodawcy stanowi dla niego nadmierną uciążliwość, a uprawnienie uczestniczki do dokonywania spłaty dopiero od 30 czerwca 2018r. wpływa na pokrzywdzenie wnioskodawcy, który został pozbawiony dorobku życia, środków do egzystencji i możliwości zakupu mieszkania.

W oparciu o wskazane zarzuty wnioskodawca wniósł o :

1. zmianę zaskarżonego postanowienia w pkt 1 poprzez ustalenie, iż w skład majątku wspólnego stron wchodzi: działki lub nakłady na zakup działek położonych w miejscowości Ż. przy ul. (...) stanowiące grunty nr (...) i (...) o powierzchni 2413 m⁽²⁾, dla których prowadzona jest księga wieczysta nr (...) o wartości 84.000 zł oraz działki lub nakłady na zakup działek położonych w miejscowości W. stanowiące grunty nr (...) i (...) o powierzchni 2082 m⁽²⁾, dla których prowadzona jest księga wieczysta nr (...) o wartości 2.600 zł,
2. zmianę zaskarżonego postanowienia w pkt 3 poprzez zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwoty 193.154,66 zł płatnej w całości w terminie miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia,
3. zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego wg norm przepisanych za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Wnioskodawca oparł apelację na zarzutach dotyczących naruszenia przepisów postępowania, czym próbował podważyć poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne. Sąd Okręgowy w pełni podzielił ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego i przyjął je za własne. Ustalenia te znajdują oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym, którego ocena została dokonana w granicach zasady swobodnej oceny dowodów, z uwzględnieniem zasad logiki, doświadczenia życiowego, właściwego kojarzenia faktów, czyli z uwzględnieniem przesłanek wynikających z art. 233 § 1 k.p.c. W orzecznictwie sądowym przyjmuje się, że jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych związków przyczynowo - skutkowych, to przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002r. II CKN 817/00, LEX nr 56906).

Nietrafny był zarzut wnioskodawcy wskazujący na błędne przyjęcie przez Sąd pierwszej instancji, że w skład majątku wspólnego stron nie wchodzi działki lub nakłady na zakup działek nr (...) położonych w Ż., nr (...) i (...) położonych w W., co w konsekwencji doprowadziło do nieprawidłowego ustalenia wysokości należnej J. K. spłaty i skutkowało niewłaściwym rozstrzygnięciem o kosztach postępowania. Sąd Rejonowy rozpoznając sprawę zauważył, że w oświadczeniach S. M. i M. S. z dnia 28 września 1978r. imię użytkownika w/w nieruchomości (...) zostało zmienione na imię (...). Okoliczność ta wynika także z treści postanowienia Sądu Rejonowego w Myszkowie sygn.

(...). Sąd Rejonowy odniósł się również do kwestionariusza z dnia 28 września 1978r. stanowiącego podstawę wydania tylko na G. K. aktu własności ziemi nr (...). Kwestionariusz ten został podpisany przez wnioskodawcę i z jego treści wynika, że w 1969r. nieruchomości została przekazana ustną umową darowizny przez W. G.. W 1969r. strony nie były małżeństwem, dlatego darowizna mogła być uczyniona tylko na rzecz G. K.. Kwestia faktycznego posiadania przez uczestniczkę postępowania nieruchomości objętej aktem własności ziemi w dacie 4 listopada 1971r. nie może być badana w tym postępowaniu i nie ma wpływu na ważność wydanego aktu. Sąd Rejonowy w uzasadnieniu postanowienia powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego wyjaśnił precyzyjnie, że w świetle art. 63 ust. 2 ustawy z dnia 19 października 1991r. wyłączone zostało stosowanie do wydanych na podstawie ustawy uwłaszczeniowej aktów własności ziemi przepisów kodeksu postępowania administracyjnego dotyczących wznowienia postępowania, stwierdzenia nieważności i uchylecia decyzji, czyli nie ma możliwości sądowej kontroli tych aktów administracyjnych, nawet gdy istniały błędy przy ich wydawaniu. Sąd Rejonowy nie mógł zatem w niniejszym postępowaniu dokonać kontroli ważności aktu własności ziemi z dnia 28 września 1978r., na podstawie którego G. K. stała się jedyną właścicielką opisanych nieruchomości.

Nie można zgodzić się ze skarżącym, że nieruchomości oznaczone jako działki nr (...) (po podziale nr (...) i nr (...)) położone w Ż., nr (...) i (...) położone w W. zostały nabyte za środki pochodzące z majątku wspólnego od dziadka G. K. – W. G.. Wbrew zarzutom apelacji świadkowie nie potwierdzili faktu zapłaty należności za te działki W. G., a wnioskodawca w tej części zmieniał swoje zeznania. Z kolei z kwestionariusza wypełnionego przed wydaniem aktu własności ziemi, który podpisał wnioskodawca wynika, że działki te na mocy umowy darowizny w 1969r. otrzymała G. K.. Jak ustalił Sąd Rejonowy małżonkowie K. zapłacili pieniądze małżonkom K. za budynek znajdujący na działce nr (...), a nie płacili za w/w działki W. G.. Jednocześnie wobec treści aktu własności ziemi, zgodnie z którym własność spornych działek nabyła z dniem 4 listopada 1971r. G. K., czyli przed zawarciem małżeństwa (co nastąpiło w dniu 10 sierpnia 1974r.) bez znaczenia dla rozstrzygnięcia pozostawały przedstawione zarzuty. W świetle powyższego twierdzenie wnioskodawcy, że pozostawał w usprawiedliwionym przekonaniu, iż sporne działki należą do majątku wspólnego stron było bezpodstawne i nie miało wpływu na rozstrzygnięcie.

Sąd Rejonowy orzekając w sprawie nie naruszył art. 320 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. Rozłożenie świadczenia na raty służyć ma przede wszystkim dłużnikowi, ale musi dawać jednocześnie wierzycielowi szanse zaspokojenia się. By taki cel osiągnąć, dłużnik musi mieć realną możliwość spełniania świadczenia w formie ratalnej, w przeciwnym razie wierzyciel nie zostanie należycie zaspokojony. W świetle zgromadzonego materiału dowodowego istniały podstawy do rozłożenia zaszadzonego na rzecz wnioskodawcy świadczenia na raty. Ustalając ilość i wysokość rat Sąd uwzględnił sytuację materialną obu stron. G. K. stosownie do posiadanych dochodów z pewnością nie jest w stanie dokonać na rzecz wnioskodawcy jednorazowej spłaty kwoty 149.854,66 zł. Mając na uwadze również interes wnioskodawcy, nie należało stosować nadmiernej ilości rat. Spłata rozłożona na 6 rat, w wysokości określonej przez Sąd stanowiącej realną wartość ekonomiczną jest racjonalna i uwzględnia sytuację osobistą i majątkową obu stron.

Zważywszy powyższe Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. stwierdzając, że każda ze stron ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.